

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 การสร้าง โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม
- ขั้นที่ 2 การทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม
- ขั้นที่ 3 การปรับปรุงและนำเสนอ โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

ขั้นที่ 1 การสร้างโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

ในการสร้าง โปรแกรม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างเป็นโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียน โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความขัดแย้งและวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain จากหนังสือเรื่อง A Teacher's Resource for Global Learning และศึกษาเรื่องการอภิปรายกลุ่ม เพื่อจะนำไปสร้าง โปรแกรม

1.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโปรแกรม วิธีสร้างโปรแกรม รูปแบบการพัฒนาโปรแกรมและการประเมินโปรแกรม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

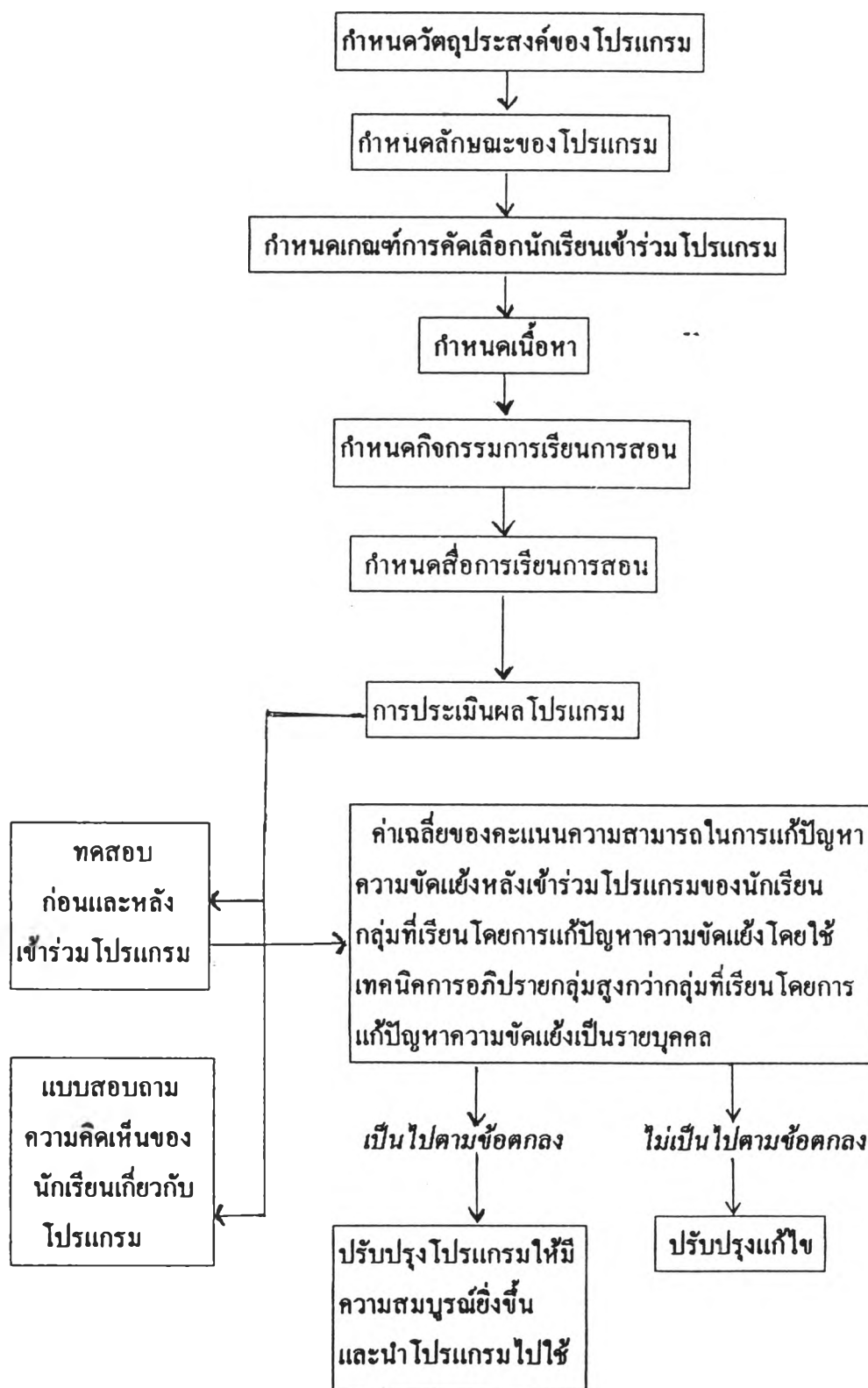
1.3 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โดยใช้แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model or Objective) ของ Tyler (1930 อ้างถึงใน สุวัฒน์ สุขมตสันต์และคณะ, 2535) โดยกำหนดองค์ประกอบในการดำเนินการ ดังนี้ คือ

1. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม
2. ลักษณะโปรแกรม
3. เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วม โปรแกรม
4. เนื้อหา
5. กิจกรรมการเรียนการสอน
6. สื่อการเรียนการสอน
7. การประเมินผล โปรแกรม

องค์ประกอบในการดำเนินการตามกรอบแนวคิดของโปรแกรมที่กำหนดขึ้นในครั้งนี้ สามารถ นำเสนอในแผนภูมิที่ 2 ได้ดังนี้ คือ

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา ความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

รายละเอียดของกรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มที่สร้างขึ้น มีดังนี้ คือ

วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

ลักษณะของโปรแกรม

โปรแกรมกำหนดให้เป็นโปรแกรมเสริมหลักสูตรจัดนอกเวลาเรียนปกติในวันจันทร์ วันพุธและ วันศุกร์ หลังเลิกเรียนในช่วงเวลา 15.30-16.30 น.

เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรม

เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สมัครใจและได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรม และเป็นผู้ที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยจากการสอบปลายภาคจากเทอมที่ผ่านมา ตั้งแต่ ระดับ 2 ขึ้นไป

เนื้อหา

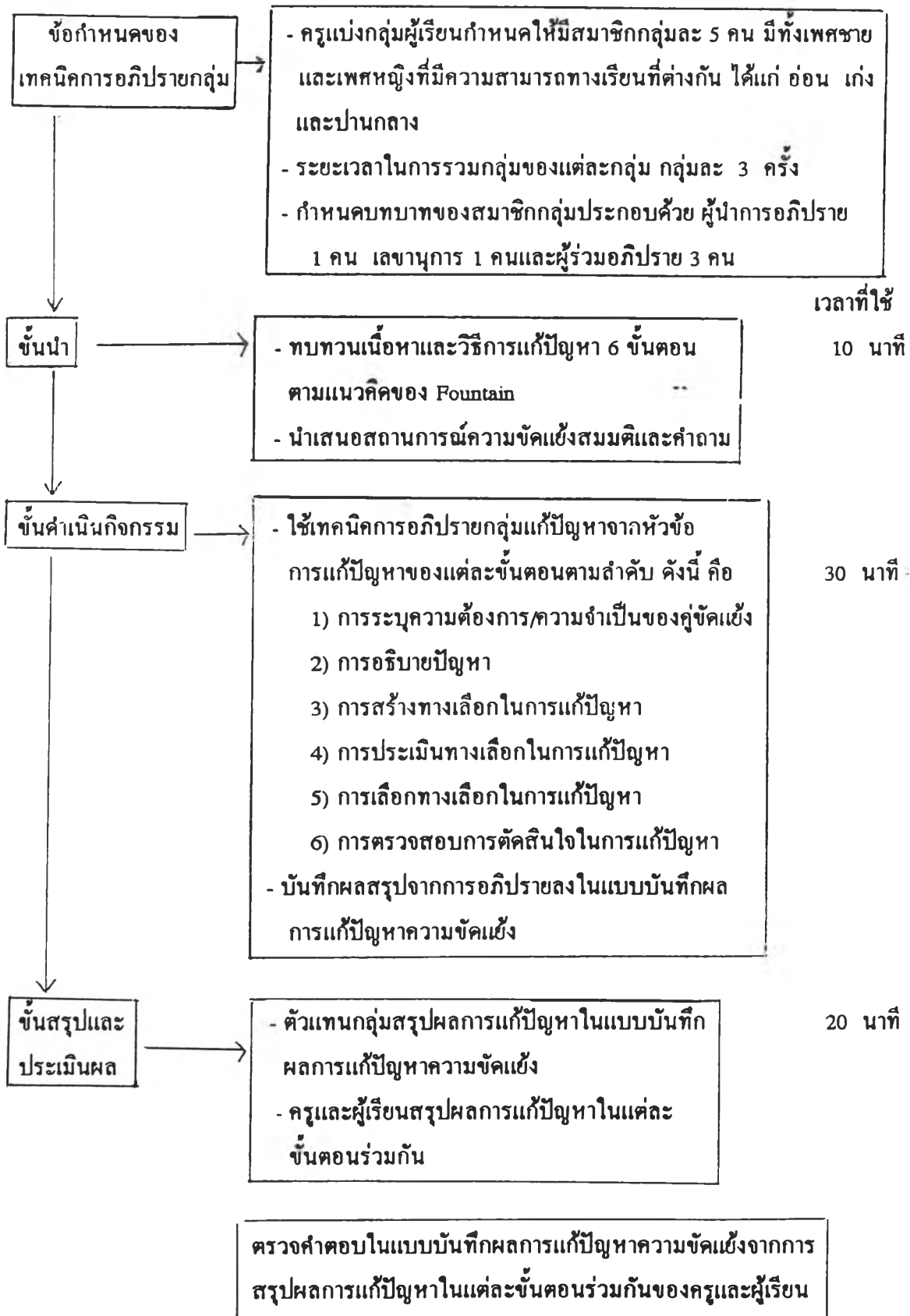
เนื้อหาที่ใช้สอนคือ แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบวิชิชนะ-ชนะของสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่สร้างขึ้นจากลักษณะของความขัดแย้ง 3 ประเภทตามแนวคิดที่ Fountain แบ่งไว้ คือ

1. ความขัดแย้งในเรื่องของสิ่งของ ได้แก่ ความขัดแย้งที่เกิดจากความจำกัดในเรื่องของ วัสดุ ตำแหน่ง ทักษะของบุคคล และเวลา
2. ความขัดแย้งในเรื่องของความรู้สึก ได้แก่ ความขัดแย้งที่เกิดจาก การถูกคุกคามต่อความรู้สึกที่ว่าตนมีค่า การมีอคติ การกระทำอย่างไม่เอาใจใส่และความผิดหวัง
3. ความขัดแย้งในเรื่องของความคิด ได้แก่ ความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างในเรื่องของ เป้าหมาย ค่านิยม วัฒนธรรมและการรับรู้

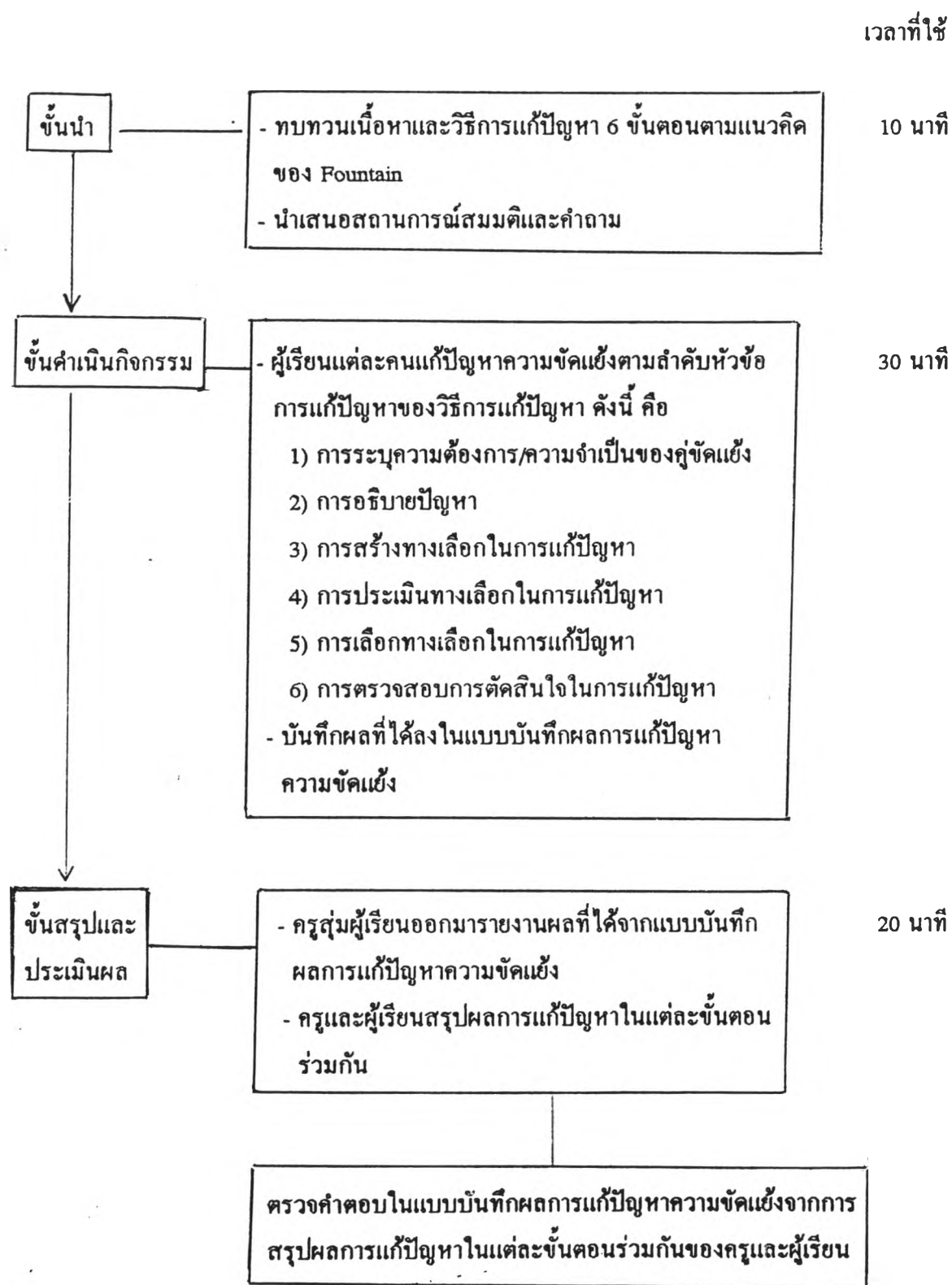
กิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้กับนักเรียน ซึ่งมีสองกลุ่ม โดยกลุ่มทดลองที่ 1 แก้ปัญหาความขัดแย้งโดยใช้การอภิปรายกลุ่ม ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 แก้ปัญหาปัญหาความขัดแย้งเป็นรายบุคคล การดำเนินกิจกรรม มีดังนี้

การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนการแก้ปัญหาความขัดแย้งเป็นรายบุคคล

สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีดังนี้ คือ

1. บัตรสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ
2. แบบบันทึกผลการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
3. บัตรแสดงวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain

การประเมินผลโปรแกรม

ในการประเมินผลโปรแกรมผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้คือ

1. แบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมความสามารถ

ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

3. กำหนดส่วนประกอบของโปรแกรม

จากกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรม ผู้วิจัยได้นำมากำหนดส่วนประกอบของโปรแกรมได้ดังนี้

- 3.1 ชื่อโปรแกรม
- 3.2 หลักการและเหตุผล
- 3.3 เป้าหมายของโปรแกรม
- 3.4 ลักษณะของโปรแกรม
- 3.5 เนื้อหา
- 3.6 วิธีสอน
- 3.7 สื่อการเรียนการสอน
- 3.8 การประเมินผลการเรียนการสอน

4. การจัดสร้างเอกสารการสอนและการตรวจสอบคุณภาพ

การจัดสร้างเอกสารการสอนในการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มนั้น จะประกอบด้วย แผนการสอนและแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาความขัดแย้งตามวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain มีรายละเอียดของการดำเนินการดังนี้

4.1 แผนการสอน

ในการดำเนินการจัดสร้างแผนการสอนสำหรับใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1.1 กำหนดลักษณะของแผนการสอนที่จะสร้างขึ้น เป็นดังนี้คือ แต่ละแผนจะประกอบด้วย ชื่อแผนการสอน ระดับชั้น เวลาที่สอน ความถี่รวบยอด วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อประกอบการเรียนการสอน และการประเมินผล

4.1.2 ขั้นตอนการสร้างแผนการสอน

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัย และตำราต่างๆ ที่เกี่ยวกับความขัดแย้งและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

2) กำหนดเนื้อหาที่จะใช้สอน เป็นแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบวิธีชนะ-ชนะของสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขอบเขตของเนื้อหาจากลักษณะความขัดแย้ง 3 ประเภทที่ Fountain แบ่งไว้ คือ

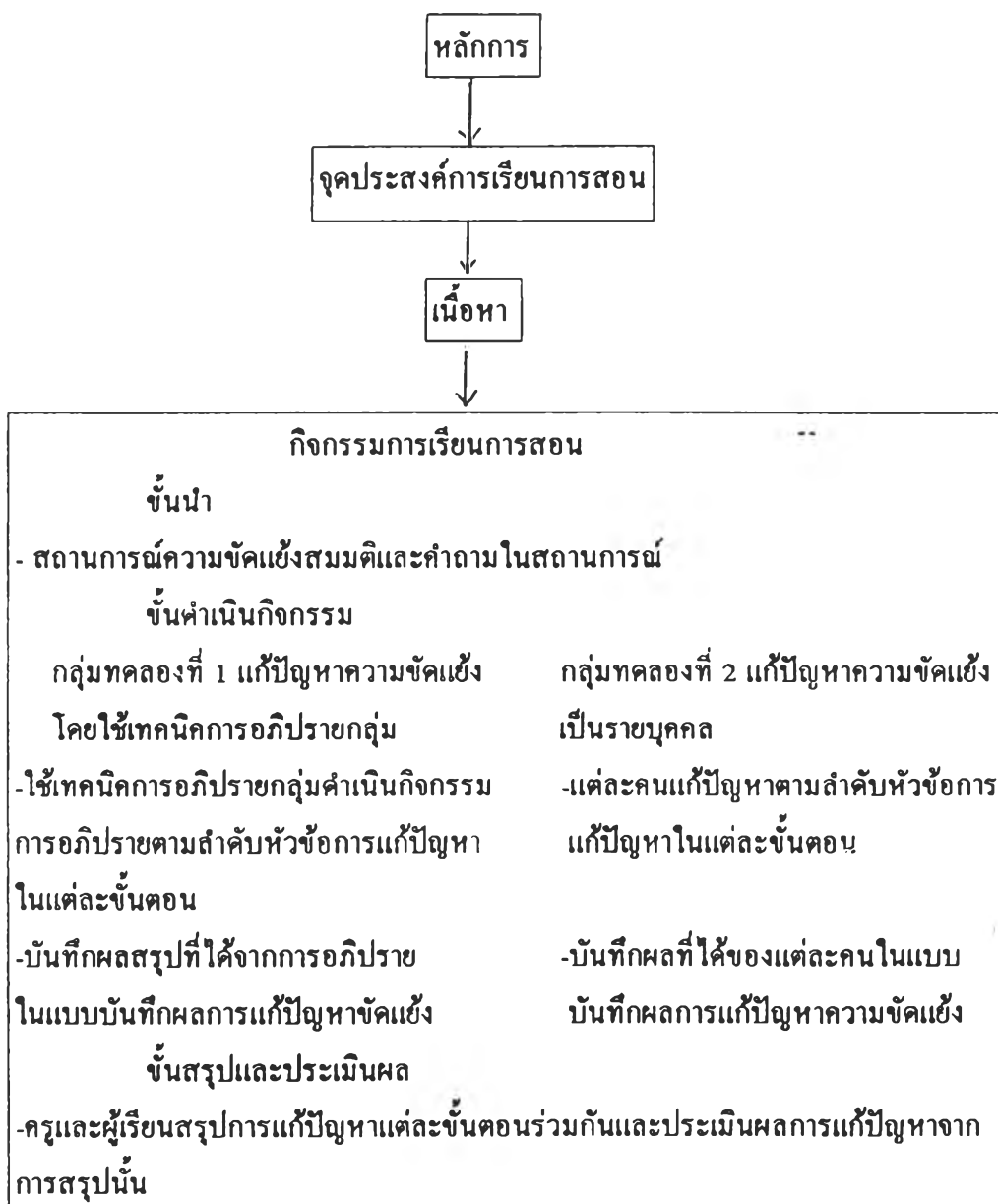
2.1) ความขัดแย้งในเรื่องของสิ่งของ เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความต้องการในสิ่งที่มีอยู่อย่างไม่เพียงพอ ได้แก่ วัสดุ ตำแหน่ง บุคคล และ ทักษะ

2.2) ความขัดแย้งในเรื่องของความรู้สึก เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและเกี่ยวเนื่องกับความรู้สึกต่างๆ ได้แก่ การคุกคามต่อความรู้สึกที่ว่าคนมีค่า ความมีอคติ การกระทำอย่างไม่เอาใจใส่ และ ความรู้สึกผิดหวัง

2.3) ความขัดแย้งในเรื่องของความคิด เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างทางความคิดของบุคคลในด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ เป้าหมาย ค่านิยม วัฒนธรรม และการรับรู้ สถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่จะใช้สอนเป็นสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ 12 สถานการณ์จากลักษณะของความขัดแย้ง 3 ประเภทๆละ 4 แผน

4.1.3 สร้างแผนการสอน จำนวน 2 ชุดๆละจำนวน 13 แผน ชุดที่ 1 ใช้กับกลุ่มที่แก้ปัญหาความขัดแย้งโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม และชุดที่ 2 ใช้กับกลุ่มที่แก้ปัญหาความขัดแย้งเป็นรายบุคคล โดยมีลักษณะโครงสร้างของการสอน ดังต่อไปนี้

ลักษณะโครงสร้างการสอน

รายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักการ

ฝึกการแก้ปัญหาด้วยวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มและการแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล ไปแก้ปัญหาตามลำดับของแต่ละขั้นตอน

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและเจตคติในการแก้ปัญหาความขัดแย้งตามแบบวิธีชนะ-ชนะ

เนื้อหา

เป็นแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบวิธีชนะ-ชนะของสถานการณ์ความขัดแย้ง สมมติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากลักษณะความขัดแย้ง 3 ประเภทที่ Fountain แบ่งไว้ โดยเป็นสถานการณ์ความขัดแย้งที่สามารถจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาที่มีในช่วงอายุ 11-13 ปี

กิจกรรมการเรียนการสอน

แต่ละแผนการสอนมีส่วนประกอบคือ

ความคิดรวบยอด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้และเข้าใจว่าการนำวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain ไปใช้แก้ปัญหาคความขัดแย้งทำให้สามารถขจัดหรือลดความขัดแย้งลงไปได้ และจะสามารถรักษาสัมพันธภาพที่ดีของคู่ขัดแย้งไว้ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกแนวทางการแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่เป็นไปตามแนวคิดในการจัดการความขัดแย้งแบบวิธีชนะ-ชนะได้จากการใช้วิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain

เนื้อหา แนวทางการแก้ปัญหาคความขัดแย้งแบบวิธีชนะ-ชนะของสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่สร้างขึ้นในแต่ละเรื่องจากลักษณะของความขัดแย้ง 3 ประเภท

เวลาที่ใช้ จำนวนเวลาที่ระบุไว้โดยประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งการดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เป็นดังนี้ คือ

กลุ่มที่แก้ปัญหาคความขัดแย้ง โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม	กลุ่มที่แก้ปัญหาคความขัดแย้ง เป็นรายบุคคล
<p>ข้อกำหนดของการเรียนแต่ละครั้ง ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การแบ่งกลุ่ม (ตามเพศและความสามารถทางการเรียน) 2.บทบาทการเป็นสมาชิกของกลุ่ม <p>ก. ชำนาญ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.นำเข้าสู่เนื้อหาโดยการนำเสนอสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ 2. แต่ละกลุ่มรับแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่เรียนแต่ละครั้ง 	<p>ก. ชำนาญ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นำเข้าสู่เนื้อหาโดยการนำเสนอสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ 2. แต่ละคนรับแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่เรียนแต่ละครั้ง

กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2
<p data-bbox="326 358 572 403">ข. ขั้นตอนกิจกรรม</p> <p data-bbox="239 419 796 805">3. ผู้ดำเนินการอภิปรายนำอภิปรายการแก้ปัญหาโดยใช้เนื้อหาความขัดแย้งในสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ปรีกษาหรือ จากการระดมความคิดของแต่ละคน และสรุปเนื้อหาที่เป็นคำตอบของหัวข้อการแก้ปัญหาที่อภิปรายในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้คือ</p> <p data-bbox="239 821 796 1156">3.1 ขั้นตอนที่ 1 การระบุความจำเป็น/ความต้องการของกลุ่มขัดแย้ง ให้วิเคราะห์สาเหตุของความขัดแย้ง โดยบอกความจำเป็น/ความต้องการของกลุ่มขัดแย้งจากหัวข้อการแก้ปัญหาที่อภิปรายคือ ผู้ขัดแย้งแต่ละคนจากในสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ มีความจำเป็น/ความต้องการอะไร</p> <p data-bbox="239 1172 796 1383">3.2 ขั้นตอนที่ 2 การอธิบายปัญหา อธิบายปัญหาโดยการบอกลักษณะของปัญหาจากหัวข้อการแก้ปัญหาที่อภิปรายคือ ปัญหาความขัดแย้งของเรื่องนี้คืออะไร</p> <p data-bbox="239 1399 796 1735">3.3 ขั้นตอนที่ 3 การสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง บอกแนวทางแก้ปัญหาหลายๆแนวทางโดยระดมความคิดของสมาชิกเพื่อสร้างทางเลือกที่หลากหลาย หัวข้อการแก้ปัญหาที่ใช้อภิปรายคือ แนวทางในการแก้ปัญหาของเรื่องนี้มีอะไรบ้าง</p> <p data-bbox="239 1750 796 2029">3.4 ขั้นตอนที่ 4 การประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหา ประเมินทางเลือกที่ได้ในขั้นตอนที่ 3 โดยพิจารณาถึงข้อดี-ข้อเสียของทางเลือกนั้น หัวข้อการแก้ปัญหาที่อภิปรายคือทางเลือกที่เสนอมานในแต่ละแนวทางมีข้อดี-ข้อเสียอย่างไรบ้าง</p>	<p data-bbox="911 358 1157 403">ข. ขั้นตอนกิจกรรม</p> <p data-bbox="826 419 1382 578">3. แต่ละคนแก้ปัญหาความขัดแย้งจากสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติและสรุปเนื้อหาที่เป็นคำตอบของแต่ละขั้นตอน คือ</p> <p data-bbox="826 821 1382 1156">3.1 ขั้นตอนที่ 1 การระบุความจำเป็น/ความต้องการของกลุ่มขัดแย้ง ให้วิเคราะห์สาเหตุของความขัดแย้ง โดยบอกความจำเป็น/ความต้องการของกลุ่มขัดแย้งจากหัวข้อการแก้ปัญหา คือ ผู้ขัดแย้งแต่ละคนจากในสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ มีความจำเป็น/ความต้องการอะไร</p> <p data-bbox="826 1172 1382 1383">3.2 ขั้นตอนที่ 2 การอธิบายปัญหา อธิบายปัญหา โดยการบอกลักษณะของปัญหาจากหัวข้อการแก้ปัญหา คือ ปัญหาความขัดแย้งของเรื่องนี้ คือ อะไร</p> <p data-bbox="826 1399 1382 1678">3.3 ขั้นตอนที่ 3 การสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง บอกแนวทางแก้ปัญหาหลายๆแนวทางเพื่อสร้างทางเลือกที่หลากหลายโดยใช้หัวข้อการแก้ปัญหา คือ แนวทางในการแก้ปัญหาของเรื่องนี้มีอะไรบ้าง</p> <p data-bbox="826 1744 1382 2023">3.4 ขั้นตอนที่ 4 การประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหา ประเมินทางเลือกที่ได้ในขั้นตอนที่ 3 โดยพิจารณาถึงข้อดี-ข้อเสียของทางเลือกนั้น หัวข้อการแก้ปัญหา คือ ทางเลือกที่เสนอมานในแต่ละแนวทางมีข้อดี-ข้อเสียอย่างไรบ้าง</p>

กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2
<p>3.5 ขั้นตอนที่ 5 การเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา พิจารณาและบอกทางเลือกที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของการยอมรับทางเลือกและพิจารณาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น หากนำทางเลือกนั้นไปใช้แก้ปัญหา หัวข้อการแก้ปัญหาที่อภิปราย คือ คู่แข่งจะยอมรับทางเลือกนี้หรือไม่ เพราะอะไร และฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะมีปัญหาหรือไม่ เพราะอะไร</p>	<p>3.5 ขั้นตอนที่ 5 การเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา พิจารณาและบอกทางเลือกที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของการยอมรับทางเลือกและพิจารณาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น หากนำทางเลือกนั้นไปใช้แก้ปัญหา หัวข้อการแก้ปัญหา คือ คู่แข่งจะยอมรับทางเลือกนี้หรือไม่ เพราะอะไร และฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะมีปัญหาหรือไม่ เพราะอะไร</p>
<p>3.6 ขั้นตอนที่ 6 การตรวจสอบทางเลือกในการแก้ปัญหา บอกแนวทางที่จะทำให้ทราบว่าหากนำทางเลือกที่ได้ในขั้นตอนที่ 5 ไปใช้จะทำให้ความขัดแย้งหมดสิ้นไปหรือสามารถลดความขัดแย้งลงได้ จากหัวข้อการแก้ปัญหาที่อภิปราย คือ ทำอย่างไรจึงจะทราบว่าความขัดแย้งได้หมดสิ้นไปหรือสามารถลดความขัดแย้งนั้นลงไปได้</p>	<p>3.6 ขั้นตอนที่ 6 การตรวจสอบทางเลือกในการแก้ปัญหา บอกแนวทางที่จะทำให้ทราบว่าหากนำทางเลือกที่ได้ในขั้นตอนที่ 5 ไปใช้จะทำให้ความขัดแย้งหมดสิ้นไปหรือสามารถลดความขัดแย้งลงได้ จากหัวข้อการแก้ปัญหา คือ ทำอย่างไรจึงจะทราบว่าความขัดแย้งได้หมดสิ้นไปหรือสามารถลดความขัดแย้งนั้นลงไปได้</p>
<p>4. เลขานุการกลุ่มแต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปราย</p>	<p>4. ผู้เรียนบางคนออกมาสรุปผลการแก้ปัญหา</p>
<p>ค. ขั้นสรุป</p>	<p>ค. ขั้นสรุป</p>
<p>5. ผู้สอนและผู้เรียนสรุปคำตอบของการแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกันและให้นักเรียนซักถามหากมีข้อสงสัย</p>	<p>5. ผู้สอนและผู้เรียนสรุปคำตอบของการแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกันและให้นักเรียนซักถามหากมีข้อสงสัย</p>

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรแสดงวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนที่ตามแนวคิดของ Fountain
2. บัตรสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ
3. แบบบันทึกผลการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง
การตัดสินใจผลการเรียน
1. พิจารณาคะแนนรวมจากการตรวจในแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง

ความแตกต่างของแผนการสอนทั้งสองกลุ่ม

แผนการสอนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีส่วนขั้นตอนของกิจกรรมการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนเหมือนกันแต่ต่างกันที่วิธีดำเนินการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้เรียน ซึ่งกลุ่มทดลองที่ 1 ใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มในการแก้ปัญหา ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 ให้แก้ปัญหาเป็นรายบุคคล

แผนการสอนในแต่ละชุดจะมีแผนการเตรียมความพร้อมชุดๆละ 1 แผน สำหรับเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับกระบวนการในการแก้ปัญหาคด้วยวิธีการ 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain ทั้งสองชุด แต่ในกลุ่มทดลองที่ 1 จะมีการแนะนำข้อกำหนดในการเรียนสำหรับการอภิปรายกลุ่มไว้ด้วย เนื้อหาของสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่ใช้สอนในแผนการเตรียมความพร้อมแต่ละชุดที่กำหนดขึ้นใช้ลักษณะเนื้อหาเดียวกันกับแผนการสอนทั้งสองของแต่ละชุด แต่มีสถานการณ์ที่ต่างกัน แผนการสอนทั้ง 13 แผนประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ คือ

แผนการสอนที่	ประเภทของความขัดแย้ง
1	ความขัดแย้งที่เกิดจากความจำกัดของวัสดุ (แผนการเตรียมความพร้อม)
2-5	ความขัดแย้งในเรื่องของสิ่งของที่เกิดจากความจำกัดของวัสดุ ตำแหน่งทักษะของบุคคลและเวลา
6-9	ความขัดแย้งในเรื่องของความรู้สึกที่เกี่ยวกับการถูกคุกคามต่อความรู้สึกที่ว่าตนมีค่า การมีอคติ ความผิดหวังและการกระทำอย่างไม่เอาใจใส่
10-13	ความขัดแย้งในเรื่องของความคิดที่เกิดจากความแตกต่างกันในด้านเป้าหมาย การรับรู้ วัฒนธรรมและค่านิยม

แผนการสอนแต่ละแผนใช้เวลาแผนละ 1 ชั่วโมง (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ภาคผนวก ก)

3.1.4 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาจุดประสงค์และกิจกรรมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.1.5 นำแผนการสอนจำนวน 3 แผนคือ แผนการเตรียมความพร้อม แผนที่ 6 และแผนที่ 10 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าพะยอม สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพัทลุง ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 20 คน เพื่อศึกษาความเหมาะสมของเนื้อหากับเวลาของแต่ละแผนการสอนและนำมาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องเพื่อนำไปทดลองใช้กับตัวอย่างประชากรต่อไป

3.2 แบบบันทึกผลการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งครั้งนี้ ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างเป็นกระบวนการตามลำดับขั้นตอนของวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain ซึ่งการแก้-

ปัญหาจะทำให้ได้เนื้อหาที่เป็นคำตอบของหัวข้อการแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอนไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้มีแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาความขัดแย้งขึ้น โดยมีลักษณะเป็นแผ่นกระดาษที่มีหัวข้อคำสั่งในการบันทึกเนื้อหาที่สรุปได้จากการแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอนไว้ สำหรับรวบรวมข้อมูลและคำตอบจากหัวข้อการแก้ปัญหา และใช้สำหรับประเมินผลการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนเรียนในแต่ละครั้งหลังการแก้ปัญหาตามหัวข้อการแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอนเสร็จสิ้น การประเมินคำตอบของหัวข้อการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาความขัดแย้งไว้และจะวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยนำคะแนนมาคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อพิจารณาผลคะแนนรวมของการแก้ปัญหาความขัดแย้งแต่ละครั้งที่เรียน (ลักษณะของแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาความขัดแย้งครุราชละเอียดเพิ่มเติมได้จากสื่อประกอบการเรียนการสอนในภาคผนวก ฎ และ เกณฑ์การตรวจให้คะแนนคำตอบในแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาความขัดแย้งครุราชละเอียดเพิ่มเติมได้จากภาคผนวก ฉ)

5. การสร้างเครื่องมือการประเมินโปรแกรมและการตรวจสอบคุณภาพ

5.1 การสร้างเครื่องมือการประเมินโปรแกรม

เครื่องมือที่ใช้ประเมิน โปรแกรมของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโปรแกรม

แบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

5.1.1 ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการสอบความสามารถในการแก้ปัญหาคำถามการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ศึกษาแบบสอบแบบอัตนัยประยุกต์ และการวัดความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้สถานการณ์สมมติและการแสดงบทบาทโดยสมมติจากงานวิจัยของ Steven and Bliss (1995)

5.1.2 สร้างแบบสอบความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย มีจำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อ โดยแต่ละข้อได้กำหนดสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติขึ้นและให้นักเรียนเขียนคำตอบของวิธีที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้นมาสั้นๆเพียง 1 วิธี ลักษณะของการสร้างแบบสอบนี้ผู้วิจัยได้ปรับมาจากแนวคิดในการสร้างแบบทดสอบการแก้ปัญหของพวงแก้ว ปุณยภนิก (2531) และ แนวคิดในการวัดความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของเด็กตามที่ Shantz and Shantz และ Renshaw and Asher (1985, 1983) อ้างถึงใน Steven and Bliss, 1995) ได้นำเสนอไว้ขอบเขตของเนื้อหาความขัดแย้งในแบบสอบที่กำหนดขึ้นนั้นสร้างจากลักษณะของความขัดแย้ง 3 ประเภทตามที่ Fountain ได้แบ่งไว้คือความขัดแย้งในเรื่องของสิ่งของ ความขัดแย้งในเรื่องของความ

รู้สึกและความขัดแย้งในเรื่องของความคิด แบบสอบความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งนี้ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก จ)

5.1.3 การสร้างเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนคำตอบของแต่ละข้อไว้ โดยให้มีคะแนนแต่ละข้อๆละ 1 คะแนน รวมคะแนนเต็มทั้งสิ้นเป็น 12 คะแนน สำหรับคำตอบที่นำมาใช้เป็นเกณฑ์การตรวจให้คะแนนนั้นผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นตามแนวคิดในการจัดการความขัดแย้งแบบวิธีชนะ-ชนะ (win - win methods) คือ การให้คู่ขัดแย้งได้บรรลุจุดประสงค์หรือการใช้วิธีการตกลงร่วมกันซึ่งนักวิจัยถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ในการจัดการความขัดแย้งที่ดีที่สุด มาเป็นเกณฑ์กำหนดคำตอบสำหรับการตรวจให้คะแนนคำตอบ ซึ่งคำตอบในบางข้ออาจจะมีมากกว่าหนึ่งคำตอบแต่ในวิธีการให้คะแนนนั้น หากพบว่ามีคำตอบใดที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ข้อใดข้อหนึ่งผู้วิจัยก็จะให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน และหากคำตอบที่ผู้ตอบๆมาไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็จะให้คะแนน 0 คะแนน (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ฉ)

5.2 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือการวิจัย

5.2.1 นำแบบสอบความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในเรื่องความขัดแย้ง จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงในด้านเนื้อหา (content validity) ของแบบทดสอบโดยพิจารณาความเหมาะสมของสถานการณ์สมมติพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสมของภาษาที่ใช้ในคำถาม พิจารณาความเหมาะสมและความชัดเจนของคำตอบที่ใช้เป็นเกณฑ์การตรวจให้คะแนนคำตอบของแบบสอบความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง จากนั้นผู้วิจัยจะนำแบบสอบที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒินั้นมาปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม

5.2.2 นำแบบสอบความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ นักเรียนจากโรงเรียนวัดคลองใหญ่ จำนวน 7 คน เพื่อดูความเหมาะสมและความชัดเจนของการใช้ภาษาในคำถาม และสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติในแบบสอบ และนำมาปรับปรุงและนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนจากโรงเรียนบ้านป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง จำนวน 40 คน โดยการนำแบบสอบมาตรวจให้คะแนนตามวิธีการและเกณฑ์พิจารณาให้คะแนน จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทั้ง 12 ข้อ มาวิเคราะห์เพื่อนำหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบโดยใช้เทคนิค ร้อยละ 50 พบว่า แบบสอบความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งมีค่าความยากอยู่ในช่วง .29-.79 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง .24-.41 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

5.2.3 นำแบบสอบความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยแบบสอบ ใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของ

แบบสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.62 ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่ใช้ได้เพราะโดยปกติแล้วความเที่ยงของแบบสอบ หากมีค่าสูงกว่า .30 ก็นับว่าเป็นค่าที่สูงพอแล้ว (Junn C. Nunnally อ้างถึงในบุญสม ครุจาทา, 2525) และนำมาหาค่าความตรง จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยการตรวจให้คะแนนของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์สาขาประถมศึกษา ซึ่งได้มีการศึกษา ลักษณะและขอบข่ายของเกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบสอบอย่างเข้าใจแล้ว ค่าความตรงที่ได้เท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่ใช้ได้ จากนั้นจึงจะนำไปใช้ทดสอบกับตัวอย่างประชากรต่อไป

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

5.2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล

5.2.2 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับของโปรแกรม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยได้สอบถามความคิดเห็นใน 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านระยะเวลา ด้านการจัดกิจกรรมของโปรแกรมและด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ

5.2.3 นำแบบสอบถาม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมตรวจพิจารณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับความเหมาะสมและการใช้ภาษา

5.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านป่าพะยอม จำนวน 2-3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อดูความเหมาะสมและการใช้ภาษาของแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุง ก่อนนำไปใช้จริง

**ขั้นที่ 2 การทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม**

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนบ้านปากเหมือง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง จำนวน 43 คนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยจากการสอบปลายภาคที่ผ่านมาตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป ซึ่งโรงเรียนบ้านปากเหมืองเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กจนถึงชั้นมัธยม-

ศึกษาชั้นปีที่ 3 ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและทำสวนยาง และมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี

1.2 ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 40 คนที่สมัครใจและได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรม และได้มีการจับคู่ (match by pair) นักเรียนที่มีคะแนนเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน จำนวน 20 คู่ เพื่อแยกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน จากนั้นจึงเลือกกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการจับฉลาก

ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดกิจกรรมของโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปทดลองสอน เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของโปรแกรม โดยได้วัดความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนทั้งก่อนและหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมด้วยแบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายละเอียดการดำเนินการมีดังนี้

2. วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจาก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่งถึงอาจารย์ใหญ่เพื่อแจ้งให้ครูประจำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรทราบ

2.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

2.3 ทำการทดลองสอนนักเรียนทั้งสองกลุ่มตามแผนการสอนทั้งสองชุด จำนวนชุดละ 13 แผน ใช้เวลาแผนละ 1 ชั่วโมง (3 คาบๆละ 20 นาที) หลังการเรียนวิชาต่างๆของแต่ละวัน รวมเวลาที่ใช้ในการทดลองสอนทั้งสิ้น 26 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการสอนทั้งสองกลุ่มสลับกันในแต่ละวัน โดยเริ่มดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน 2540 ถึงวันที่ 8 ตุลาคม 2540

การดำเนินการสอนจะมีการเตรียมความพร้อมในแผนการสอนที่ 1 โดยในกลุ่มทดลองที่ 1 ผู้เรียนจะแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ส่วนในกลุ่มทดลองที่ 2 จะแก้ปัญหาความขัดแย้งเป็นรายบุคคล

ระหว่างการดำเนินการทดลองสอนในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลอื่นๆเพิ่มเติม โดยการสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนและปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การกระตือรือร้น

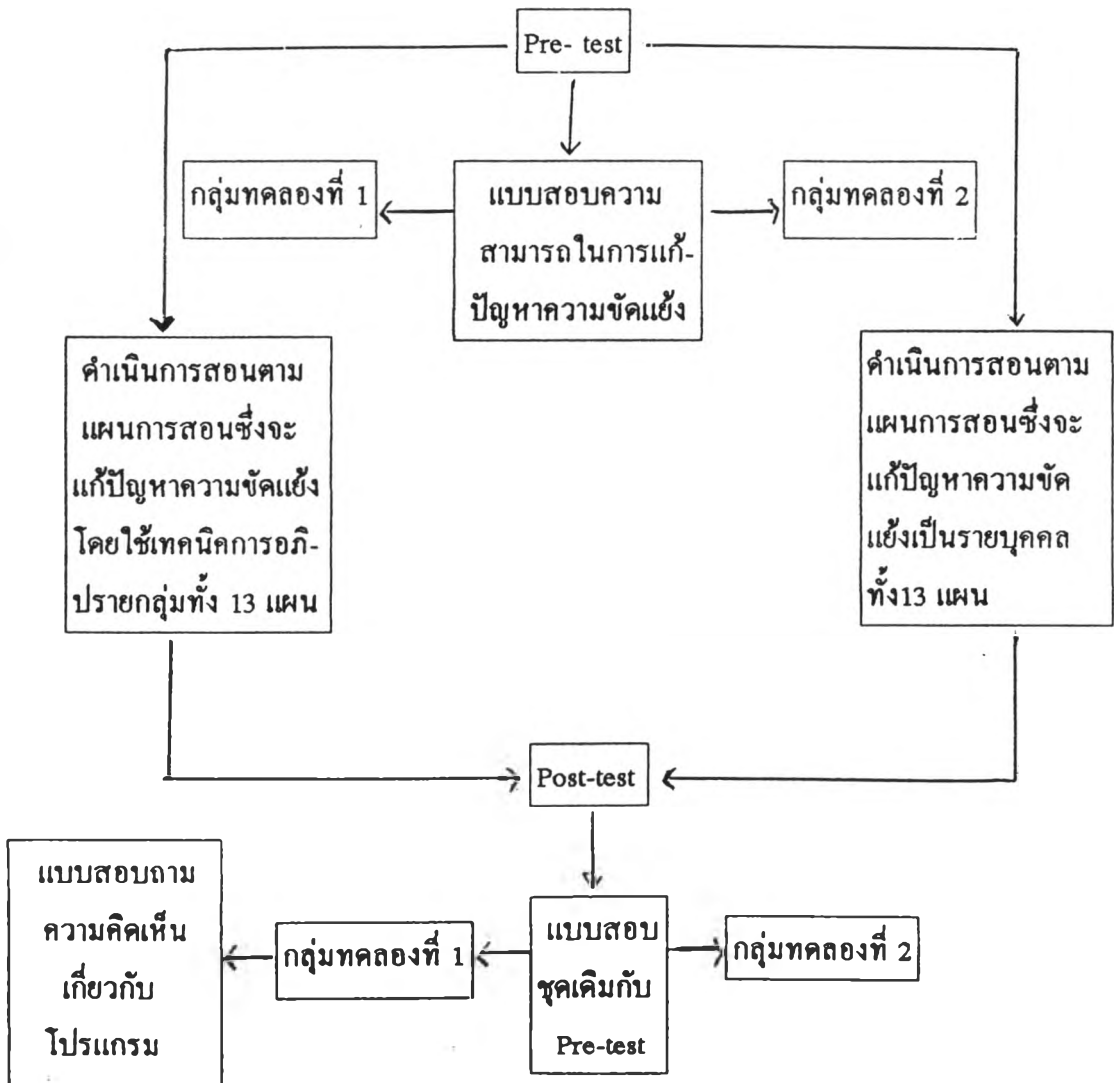

และความสนใจในการเรียน การแสดงความคิดเห็น การให้ความร่วมมือ เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการอภิปรายต่อไป

2.4 หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในแผนที่ 13 แล้วผู้วิจัยจะทำการทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) กับกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญห ความขัดแย้งชุดเดิม จากนั้นจะให้กลุ่มที่เรียนแก้ปัญหความขัดแย้ง โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหความขัดแย้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มมีขั้นตอนการดำเนินการซึ่งสามารถนำเสนอได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญห ความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 แบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

1) คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนจากแบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

2) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนหลังการเข้าร่วมโปรแกรมในกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการใช้การทดสอบค่าที่ไม่อิสระ (t-test dependent)

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

1) คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า ตอนที่ 1 จากนั้น นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโปรแกรม มาแปลความหมายโดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความหมาย ดังนี้

4.50-5.00 หมายความว่า มากที่สุด

3.50-4.49 หมายความว่า มาก

2.50-3.49 หมายความว่า ปานกลาง

1.50-2.49 หมายความว่า น้อย

1.00-1.49 หมายความว่า น้อยที่สุด

2) วิเคราะห์และนำเสนอในรูปความเรียง ข้อมูลจากแบบสอบถามประเภทปลายเปิด ตอนที่ 2

เนื่องจากการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ การแก้ปัญหาได้นำวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain มาใช้แก้ปัญหาคความขัดแย้ง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการที่จะทราบว่า หลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมไปแล้ว ผู้เรียนจะนำวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวไปใช้กับการแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด จึงได้ให้นักเรียนแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติโดยให้เขียนเป็นความเรียงและจะนำความเรียงนั้นมาวิเคราะห์กระบวนการแก้ปัญหาคตามวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอน เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นความรู้เพิ่มเติมกับงานวิจัย

ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งจากสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติโดยเขียนเป็นความเรียงนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการดังนี้ คือ

1. สร้างสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติจากลักษณะเนื้อหาของความขัดแย้ง 3 ประเภทละ 1 สถานการณ์ ในการเลือกสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติแต่ละสถานการณ์นั้นผู้วิจัยได้สำรวจความขัดแย้งต่างๆ ซึ่งเคยเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียนจากการสอบถามกับนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร และพิจารณาเลือกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยและมีความเหมาะสม กำหนดเป็นสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติจำนวน 3 สถานการณ์

2. สร้างเกณฑ์การวิเคราะห์ความเรียงเพื่อตรวจให้คะแนนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ขั้นตอนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยมีแนวทางการวิเคราะห์ขั้นตอนการแก้ปัญหาความขัดแย้งจากสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่สร้างขึ้น (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากภาคผนวก ฉ) เพื่อจะกำหนดเกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์ขั้นตอนการแก้ปัญหาความขัดแย้งซึ่งได้เขียนเป็นความเรียง (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากภาคผนวก จ) ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อจะนำไปวิเคราะห์ความเรียงที่นักเรียนตอบมา

ในการตรวจให้คะแนนคำตอบนั้น หากวิเคราะห์พบว่าคำตอบที่ตอบมามีลักษณะของขั้นตอนใดปรากฏอยู่ ก็จะถือว่าผู้ตอบมีการแก้ปัญหาในขั้นตอนนั้นและก็จะให้คะแนนคำตอบขั้นตอนละ 1 คะแนน หากลักษณะของขั้นตอนใดไม่มีปรากฏ ในคำตอบขั้นตอนนั้นก็จะได้ 0 คะแนน

3. หาประสิทธิภาพของการตรวจให้คะแนนการแก้ปัญหาความขัดแย้งจากสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ

3.1 ผู้วิจัยนำสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติและเกณฑ์การตรวจให้คะแนนไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกับที่พิจารณาแบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ภาษา จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษาและเวลาที่ใช้ในการทำการแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์

3.2 หาค่าความตรงและค่าความเที่ยงในการตรวจให้คะแนนโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ในการหาค่าความตรงนั้นได้จากการหาความสอดคล้องในการตรวจให้คะแนนร่วมกัน ระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยที่เป็นนิสิตปริญญาโททางด้านการศึกษา ซึ่งได้ศึกษาลักษณะของเกณฑ์การวิเคราะห์ที่ใช้ในการตรวจจนเป็นที่เข้าใจแล้ว ปรากฏว่าค่าความตรงที่ได้จากความสอดคล้องในการตรวจให้คะแนนของสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติทั้ง 3 สถานการณ์ มีค่าเท่ากับ 0.95 , 0.84 และ 0.95 ตามลำดับ ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี หลังจากการตรวจผ่านไปหนึ่งสัปดาห์ ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าความเที่ยงโดยการตรวจอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่าได้ค่าความเที่ยงของสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติทั้ง 3 สถานการณ์เท่ากับ 0.95, 0.88 และ 0.84 ตามลำดับ อันเป็นเกณฑ์ที่ดี

ว่าใช้ได้ และสำหรับในด้านของเวลาที่จะใช้ในการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์ของนักเรียนพบว่าเวลาที่เหมาะสมในการจะทำการแก้ปัญหาของแต่ละสถานการณ์ คือ ประมาณ 15 นาที

4. การนำไปใช้สอบกับตัวอย่างประชากร จะให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มทำการแก้ปัญหา ก่อนและหลังเข้าร่วม โปรแกรม โดยใช้เวลาในช่วงหลังจากที่นักเรียนได้ทำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งไปแล้ว ในการแก้ปัญหานั้นผู้วิจัยจะอธิบายลักษณะการทำให้ให้นักเรียนเข้าใจก่อน แล้วจึงให้นักเรียนทำการแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล นำมาหาค่าร้อยละจำนวนนักเรียนที่ใช้ขั้นตอนของวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain และนำเสนอผลการวิจัยในรูปความเรียง

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงและนำเสนอโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

ผู้วิจัยได้พิจารณาปรับปรุงจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ผลการทดลอง จากการประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรมโดยการใช้แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
2. แบบสอบถามความคิดเห็น

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากทุกแหล่งข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาประกอบกันโดยภาพรวมว่าโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่จัดขึ้นในครั้งนี้ มีข้อดีและข้อบกพร่องอยู่ที่จุดใดบ้าง เมื่อทราบจุดบกพร่องแล้วก็นำข้อมูลที่ได้นำมาเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตรงจุดนั้น เพื่อให้โปรแกรมที่จัดขึ้นมีความสมบูรณ์และเหมาะสมสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้อย่างแท้จริง จากนั้นนำเสนอโปรแกรมต่อผู้ที่สนใจในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนต่อไป